

L'eix de la nostra santificació

Per a molts cristians, el treball és una de les activitats principals on cercar la santedat. Sant Josepmaria es referia a l'activitat laboral com a l'eix de la santificació. Aquest article exposa aquest missatge.

04/01/2014

Entre totes les activitats temporals que són matèria de santificació, la feina professional ocupa un lloc primordial en els ensenyaments de sant Josepmaria. De paraula i per

escrit afirma constantment que la santificació de la feina és « **com la polleguera de la veritable espiritualitat per als qui — immergits en les realitats temporals— estem decidits a tractar Déu**». [1]

«Dins de l'espiritualitat laïcal, la peculiar fisonomia espiritual, ascètica, de l'Obra aporta una idea, fills meus, que és important destacar. Us he dit infinitat de vegades, des de 1928, que el treball és per a nosaltres l'eix, al voltant del qual ha de girar tot el nostre afany per aconseguir la perfecció cristiana. (...) I, ahora, aquest treball professional és eix al voltant del qual gira tot el nostre afany apostòlic» [2]

Aquest ensenyament de sant Josepmaria és un tret peculiar de l'esperit que el Senyor li va fer veure el 2 d'octubre de 1928. No és, per

tant, l'única manera d'orientar la santificació de les realitats temporals, sinó la manera específica i pròpia de l'esperit de l'Opus Dei.

«La vocació sobrenatural a la santedat i a l'apostolat segons l'esperit de l'Opus Dei, confirma la vocació humana al treball. (...) Un dels signes essencials és precisament viure en el món i exercir-hi un treball —comptant, ho torno a dir, amb les pròpies imperfeccions personals— de la manera més perfecta possible, tant des del punt de vista humà, com des del sobrenatural». [3]

Treball professional

L'activitat ordinària no és un detall de poca importància, sinó la polleguera de la nostra santificació, ocasió contínua per trobar-nos amb Déu i lloar-lo i glorificar-lo mitjançant l'operació de la nostra intel·ligència o la de

les nostres mans. [4] En aquests textos i en moltes altres ocasions, amb l'expressió polleguera (l'eix d'una porta) de la nostra santificació, sant Josepmaria es refereix unes vegades a la feina i altres a la santificació del treball. Al treball, perquè és la matèria mateixa amb què es construeix l'eix. I a la santificació del treball, perquè no n'hi ha prou amb treballar: si no santifica, tampoc serveix d'eix per a la recerca de la santedat.

En tot cas, el treball que sant Josepmaria indica com a eix de la vida espiritual no és qualsevol activitat. No es tracta de les tasques que es realitzen per hobby, per conrear una afició, o per altres motius, de vegades per necessitat i amb esforç; es tracta precisament de la feina professional: l'ofici públicament reconegut –*munus publicum*– que cadascú realitza en la societat civil, com a activitat que la

configura, serveix i construeix, i que és objecte d'uns deures i responsabilitats així com d'uns drets, entre els quals es troba generalment el de la justa remuneració. Són professionals, per exemple, els treballs d'arquitecte, de fuster, de mestre, o els treballs de la llar.

D'alguna manera es pot dir també treball professional el ministeri sacerdotal –així ho fa de vegades sant Josepmaria– [5], en tant que és una tasca pública al servei de totes les ànimes i, concretament, de la santificació dels fidels corrents en l'acompliment de les altres professions, contribuint així a l'edificació cristiana de la societat, missió que exigeix la cooperació del sacerdoci comú i del ministerial. Sent en si mateix un ministeri sagrat, una tasca que no és profana sinó santa, però no fa sant automàticament a qui la realitza. El sacerdot ha de lluitar per santificar-se en l'exercici del seu

ministeri, i en conseqüència pot viure el mateix esperit de santificació del treball que ensenya el fundador de l'Opus Dei, realitzant amb **ànima veritablement sacerdotal i mentalitat plenament laïcal.** [6]

Convé recordar que de vegades sant Josepmaria també anomena treball professional la malaltia, la vellesa i altres situacions de la vida que absorbeixen les energies que es dedicarien a la professió, si es pogués: és el cas, per exemple, de qui ha de ocupar-se d'aconseguir un lloc de treball. En anomenar-ho treball professional, el fundador de l'Opus Dei fa veure que qui es troba en aquestes circumstàncies ha de comportar-se com si fos davant d'un treball professional que es vol santificar. Així com l'amor a Déu porta a realitzar amb perfecció els deures professionals, així també, un malalt pot tenir cura, en allò que d'ell depengui, per amor a Déu i amb

sentit apostòlic, de les exigències d'un tractament, d'uns exercicis, o d'una dieta, i ser un bon malalt que sap obeir fins identificar-se amb Crist, *obedient fins a la mort, i una mort de creu.* [7] En aquest sentit, **la malaltia i la vellesa, quan arriben, es transformen en tasca professional. I així no s'interromp la recerca de la santedat, segons l'esperit de l'Obra, que es recolza, com la porta a la polleguera, en el treball professional.** [8] En altres ocasions, referint-se a qui està buscant feina, sol dir que el seu treball "professional" és, en aquest moment, precisament el de "buscar feina", i que han de realitzar el millor possible, per amor a Déu, totes les gestions que exigeix aquesta tasca.

Com és lògic, quan es parla de treball professional es pensa normalment en les persones que exerceixen la seva professió civil, no en aquestes altres situacions a les quals s'aplica

l'expressió per analogia. En el present capítol parlarem de la feina professional, en sentit propi i principal, que constitueix l'eix o la frontissa de la santificació en l'ensenyament de sant Josepmaria.

L'entremat de la vida ordinària

Les tasques familiars, professionals i socials formen un entramat que és la matèria de santificació i el terreny d'apostolat propis d'un fidel corrent. Aquest entramat hom pot teixir-lo de diverses maneres. Allò que sant Josepmaria ensenya té, com una de les seves característiques principals, que els quefers familiars i socials se centren al voltant de la feina professional, factor fonamental pel qual la societat civil qualifica als ciutadans. [9]

Aquesta característica es fonamenta en les relacions entre la santificació personal enmig del món, i el compliment dels deures

professionals, familiars i socials, com es considera a continuació. S'entén aquí per món la societat civil que els fidels laics, amb la cooperació del sacerdoci ministerial, han de configurar i amarar d'esperit cristià.

La santificació enmig del món exigeix **la santificació del món ab intra, des de les mateixes entranyes de la societat civil** [10] que consisteix a «il·luminar i organitzar tots els assumptes temporals als quals els fidels laics estan estretament vinculats, de tal manera que es realitzin contínuament segons l'esperit de Jesucrist i es desenvolupin i siguin per a la glòria del Creador i del Redemptor» [11] Per dur a terme aquesta missió, és essencial santificar la família, «origen i fonament de la societat humana», i la «cèl·lula primera i vital». [12] Però la societat no és simplement un conjunt

de famílies, com tampoc un cos no és només un conglomerat de cèl·lules.

Hi ha una organització i una estructura, una vida del cos social. Per informar la societat amb l'esperit cristià cal santificar, a més de la família, les relacions socials, creant un clima d'amistat i de servei, cooperant per les vies de participació social i política en l'establiment d'estructures, com són les lleis civils, conformes a la dignitat de la persona humana i per tant a la llei moral natural i donant to cristià als costums, modes i diversions. No obstant això, per això no n'hi ha prou les relacions socials. Són les diverses activitats professionals les que configuren radicalment la societat, la seva organització i la seva vida, influint també, de manera profunda, en les mateixes relacions familiars i socials.

La santificació del treball professional no només és necessària, juntament amb la santificació de la vida familiar i social, per modelar la societat segons el voler de Déu, sinó que serveix d'eix en l'entramat que formen. Això no significa que els deures professionals siguin més importants que les tasques familiars i socials, sinó que són suport per formar la família i la convivència social. Així com serviria de res una frontissa sense porta, de la mateixa manera a penes tindria sentit -per més que brillés- un treball professional aïllat del conjunt, convertit en cap de si mateix: un treball que no fos eix de la santificació de tota la vida ordinària, professional, familiar i social. Però allora, què seria de la porta sense l'eix? Per a sant Josepmaria, el treball professional i el compliment dels deures familiars i socials, no han d'entrar en conflicte, sinó al contrari: són elements inseparables de la

unitat de vida imprescindible per santificar-se enmig del món santificant des de dins.

A més de la funció peculiar del treball per santificar la societat des de dins, cal considerar que la santificació del treball pot ser presa com a eix de la vida espiritual perquè s'ordena la persona a Déu en aspectes profunds que precedeixen a la vida familiar i social; aspectes als que aquesta mateixa vida familiar i social han de servir. En efecte, amb paraules del Concili Vaticà II, «el principi, el subjecte i el fi de totes les institucions socials és i ha de ser la persona humana, la qual, per la seva mateixa naturalesa, té absoluta necessitat de la vida social». [13] En parlar d'institucions socials s'inclouen, com indica poc després el mateix document, «la família i la comunitat política que responen més immediatament a l'íntima naturalesa de l'home». [14] La família i la

societat s'ordenen totalment al bé de la persona, que té necessitat de la vida social. Per la seva banda, la persona ha de cercar el bé de la família i de la societat, però no s'ordena totalment a aquest bé, amb tot l'ésser i l'obrar. En sentit estricte, només s'ordena totalment a la unió amb Déu, a la santedat. [15]

El treball pot ser eix de tota la vida espiritual perquè, a més de servir al bé de la família i a la configuració cristiana de la societat, és camp per al perfeccionament de l'home i a la seva ordenació a Déu en aspectes que no estan inclosos en la vida familiar i social sinó que són específics de l'àmbit professional, com la justícia en les relacions laborals, la responsabilitat en la mateixa feina, la laboriositat i moltes manifestacions de fortalesa, constància, lleialtat, paciència... –per esmentar només alguns exemples–, que el treball professional reclama.

A tot aquest conjunt d'elements, sant Josepmaria es refereix quan convida a considerar que **el treball és el vehicle mitjançant del qual l'home s'insereix en la societat, el medi pel qual s'acobla en el conjunt de les relacions humanes, l'instrument que li assigna un lloc, un lloc en la convivència dels homes. El treball professional i l'existència en el món són dues cares de la mateixa moneda, són dues realitats que s'exigeixen mútuament, sense que sigui possible entendre l'una al marge de l'altra.** [16]

En definitiva, l'afirmació que la santificació del treball és "eix" de la santificació enmig del món està sòlidament fundada en la visió cristiana de la persona i de la societat, tant per raó de la missió de santificar la societat des de dins, ja que aquesta es configura principalment pels diversos treballs

professionals, com per la santificació personal en el compliment d'aquesta missió, ja que la santificació de la feina serveix a l'ordenació total de la persona a Déu: no només contribueix a ordenar cristianament la vida familiar i social, sinó que serveix a la completa identificació amb Crist a través del perfeccionament d'altres dimensions de la persona que no es troben englobades en el familiar i en el social.

La vocació professional

El fet que el treball sigui l'eix de la vida espiritual en l'esperit de l'Opus Dei, vol dir que **la vocació professional no n'és només una part, sinó una part principal de la nostra vocació sobrenatural.** [17]

La vocació professional es descobreix per les qualitats i aptituds que cadascú ha rebut de Déu, pels deures que ha de complir en el lloc i en les circumstàncies en què es troba, per

les necessitats de la seva família i de la societat, per les possibilitats reals d'exercir una professió o una altra. Tot això, i no només els gustos o les inclinacions –i menys encara els capricis de la fantasia– és el que configura la vocació professional de cada un. Es diu vocació perquè aquest conjunt de factors representa una crida de Déu a triar l'activitat professional més convenient com a matèria de santificació i apostolat.

Cal no oblidar que la vocació professional és part de la nostra vocació divina –escriu sant Josepmaria–, **en la mesura que és mitjà per santificar-nos i per santificar els altres, [18] i per tant, si en algun moment la vocació professional suposa un obstacle, (...) si absorbeix de tal manera que dificulta o impedeix la vida interior o el fidel compliment dels deures d'estat (...), no és part de la**

vocació divina, perquè ja no és vocació professional. [19]

Ja que la vocació professional està determinada en part per la situació de cadascú, no és una crida a exercir un treball professional fix i predeterminat, independentment de les circumstàncies. **La vocació professional és una cosa que es va concretant al llarg de la vida: és freqüent que qui comença uns estudis després descobreixi que està millor dotat per a altres tasques, i s'hi dedica, o acaba especialitzant-se en un camp diferent del que havia previst al principi, o en ple exercici de la professió que ha escollit troba una nova feina que li permet millorar la posició social dels seus, o contribuir més eficaçment al bé de la col·lectivitat, o per raons de salut es veu obligat a canviar d'ambient i d'ocupació. [20]**

La vocació professional és una crida a exercir una professió en la societat. No una qualsevol, sinó aquella –dins de les que es presenten com a possibles– amb la que millor pot arribar al fi al qual s'ordena el treball com a matèria i mitjà de santificació i d'apostolat. Una professió amb la qual cada un **es guanya la vida, manté la família, contribueix al bé comú, desenvolupa la personalitat.** [21]

No s'ha d'optar pel treball més senzill com si fos igual un o altre, ni escollir guiats només pel gust o per la possibilitat de triomfar. El criteri d'elecció ha de ser l'amor a Déu i a les ànimes: el servei que es pot prestar a l'extensió del Regne de Crist i al progrés humà, fent rendir els talents que s'han rebut.

Quan l'eix està ben encaixat, la porta gira amb seguretat i suavitat. Quan el treball és fermament assentat en el sentit de la filiació divina, quan és

feina d'un fill de Déu –obra de Déu, com el treball de Crist–, tot l'entramat de la vida ordinària es pot moure amb harmonia, obrint les entranyes de la societat a la gràcia divina. Si falta aquest eix, com es podrà amarar la societat d'esperit cristià? I si l'eix està oxidat, o tort, o fora de lloc, de què servirà, per molt valuós que sigui el metall de què està fet?

Si entra en conflicte amb les tasques familiars i socials, les destorba, les complica i fins les paralitza, caldrà demanar per què val un eix sense la porta. I sobretot, i en l'arrel de tot el treball està esqueixat del seu fonament que és la filiació divina, si no fos un treball santificat, quin sentit tindria per a un cristià?

Demanem llum a Jesucrist Senyor Nostre, i preguem-li que ens ajudi a descobrir, a cada instant, aquest sentit diví que transforma la

nostra vocació professional en la polleguera sobre la qual es fonamenta i gira la nostra crida a la santedat. A l'Evangelí, trobareu que Jesús era conegut com faber, filius Mariæ (Mc 6, 3), l'obrer, el fill de Maria: així també nosaltres, amb un sant orgull, hem de demostrar amb fets que som treballadors!, homes i dones feiners!. [22]

J. López

[1] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 61.

[2] Sant Josepmaria, *Converses*, n. 10.

[3] *Ibid.*, N. 70.

[4] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 81.

[5] Cf Sant Josepmaria , *Amics de Déu*, n. 265.

[6] Sant Josepmaria, Carta 28-III-1955, n. 3, citada per A. de Fuenmayor, V. Gómez Iglesias, J. L. Illanes, *El itinerario jurídico del Opus Dei, historia y defensa de un carisma*, Eunsa, 1989, pàg. 286.

[7] *Fl* 2, 8.

[8] Sant Josepmaria, Apunts de la predicació (AGP, P01 III -65, pàg. 11), cit. per Ernst Burkhardt i Javier López, *Vida Cotidiana y santidad en la enseñanza de san Josemaría*, Rialp, Madrid 2013, vol. III, pàg. 165.

[9] Cf Ernst Burkhardt i Javier López, *Vida Cotidiana y santidad en la enseñanza de san Josemaría*, Rialp, Madrid 2013, vol. III, pp. 222 i ss.

[10] Sant Josepmaria, Carta 14-II-1950, n. 20, cit. per Ernst Burkhardt i Javier López, *Vida Cotidiana y*

santidad en la enseñanza de san Josemaría, Rialp, Madrid 2013, vol. I, pàg. 81.

[11] Conc. Vaticano II, Cost. dogm. *Lumen gentium*, n. 31. Cfr. Ef 1, 10.

[12] Conc Vaticà II, Decr. *Apostolicam actuositatem*, n. 11.

[13] Conc Vaticà II, Const. past. *Gaudium et spes*, n. 25.

[14] Ibid.

[15] Cf Sant Tomàs, *S.Th. I-II*, q. 21, a. 4 ad 3.

[16] Sant Josepmaria , Carta 6-V-1945, n. 13, cit. per Ernst Burkhardt i Javier López, *Vida Cotidiana y santidad en la enseñanza de san Josemaría*, Rialp, Madrid 2013, vol. III, pàg. 161.

[17] Sant Josepmaria, Text de 31-V-1954, cit. per José Luis Illanes a *La santificación del trabajo*. Palabra, Madrid 1981, p. 42.

[18] Sant Josepmaria, Carta 15-X-1948, n. 7, cit. per Ernst Burkhardt i Javier López, *Vida Cotidiana y santidad en la enseñanza de san Josemaría*, Rialp, Madrid 2013, vol. III, pàg. 180.

[19] Ibid.

[20] Ibid., N. 33.

[21] Sant Josepmaria, *Converses*, n. 70.

[22] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 62.